

TA'LIMDA AKT DAN FOYDALANISH.

Ruslan Jarilqaganov

Qoraqalpog'iston Respublikasi

Qonliqo'ltumani 19-sonli maktabning

Informatika fani o'qituvchisi

Annotatsiya: Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari ta'lim jarayonida muhim o'rin tutadi va zamonaviy ta'lim tizimining ajralmas qismiga aylangan. AKTning ta'limda qo'llanilishi o'quv jarayonini samarali, interaktiv va qiziqarli qilishga xizmat qiladi. Bu texnologiyalar o'quvchilarga bilimlarni yanada oson va tez o'zlashtirish imkonini beradi, shuningdek, o'qituvchilarga darslarni yanada mazmunli va sifatli tashkil etishda yordam beradi. AKT ta'lim jarayonining turli bosqichlarida — boshlang'ich ta'limdan tortib, oliy ta'limgacha keng qo'llanilmoqda.

Kalit so'zlar: ta'lim, axborot texnologiyalari, bilim, ko'nikma, onlayn testlar, malaka, interaktiv mashg'ulotlar.

AKTning ta'limdagi asosiy afzalliklaridan biri bu o'quv materiallarini turli formatlarda taqdim eta olishidir. Matn, video, audio, animatsiya va interaktiv modullar yordamida o'quvchilar mavzuni yaxshiroq tushunishlari mumkin. Bu esa o'quv jarayonini yanada qiziqarli va samarali qiladi. Shuningdek, AKT yordamida o'quvchilar mustaqil ravishda bilim olishlari, o'zlashtirish darajasini nazorat qilishlari va o'z qobiliyatlarini rivojlantirishlari uchun keng imkoniyatlar yaratiladi. Masalan, onlayn testlar, viktorinalar va interaktiv mashqlar o'quv jarayonini dinamik va qiziqarli qiladi. Ta'limda AKTning yana bir muhim jihati bu o'qituvchilar uchun qulayliklar yaratishidir. Dars rejalari, ta'lim resurslari, baholash vositalari va boshqa ko'plab materiallarni raqamli shaklda boshqarish o'qituvchilarning ish yukini kamaytiradi va ularni samarali ishlashga undaydi. Bundan tashqari, AKT o'qituvchilarga o'z malakalarini oshirish, yangi pedagogik usullarni o'rganish va tajriba almashish imkoniyatini beradi. Onlayn kurslar, vebinarlar va pedagogik forumlar bu borada juda foydali vositalardir. Zamonaviy ta'limda AKTning qo'llanilishi nafaqat maktablarda, balki oliy ta'lim muassasalarida ham keng tarqalgan. Masofaviy ta'lim, elektron kutubxonalar, virtual laboratoriyalar va boshqa raqamli resurslar talabalar uchun bilim olish jarayonini yanada qulay va samarali qiladi. Bu, ayniqsa, geografik jihatdan uzoq hududlarda yashovchi talabalar uchun katta imkoniyatdir. Shuningdek, AKT yordamida talabalar va o'qituvchilar o'rtasida samarali muloqot o'rnatish mumkin, bu esa ta'lim sifatini oshirishga xizmat qiladi.[1]

AKTning ta'lim jarayonidagi yana bir ahamiyatli jihati bu individual yondashuvni ta'minlashdir. Har bir o'quvchining qobiliyatlari, qiziqishlari va

ehtiyojlariga mos ravishda o'quv materiallarini taqdim etish imkoniyati mavjud. Bu o'quvchilarning o'z bilimlarini mustahkamlashlariga va o'zlarini rivojlantirishlariga yordam beradi. Shuningdek, AKT yordamida o'quvchilarning o'zlashtirish darajasi doimiy ravishda baholanib, natijalar asosida darslar moslashtirilishi mumkin. Bu esa ta'lim jarayonining samaradorligini sezilarli darajada oshiradi. Ta'limda AKTning qo'llanilishi nafaqat o'quv jarayonini, balki boshqaruv tizimini ham takomillashtiradi. Elektron jurnal va baholash tizimlari o'quvchilarning baholari va yutuqlarini aniq va tezkor tarzda kuzatib borishga imkon beradi. Bu ota-onalar bilan samarali muloqot o'rnatish, o'quvchilarning yutuqlarini va muammolarini vaqtida aniqlash uchun muhimdir. Shuningdek, maktab va universitetlarda AKT yordamida ta'lim jarayonining barcha bosqichlarini rejalashtirish va nazorat qilish osonlashadi. Biroq, AKTning ta'limda qo'llanilishi ba'zi muammolarni ham keltirib chiqaradi. Texnologiyalarni samarali foydalanish uchun o'qituvchilar va o'quvchilarning texnik savodxonligi yuqori bo'lishi kerak. Shuningdek, barcha ta'lim muassasalari uchun zarur texnik baza va infratuzilmani yaratish muhimdir. Ayrim hududlarda bu masala hanuzgacha dolzarb bo'lib qolmoqda. Bundan tashqari, AKTdan foydalanishda axborot xavfsizligi va shaxsiy ma'lumotlarni himoya qilish masalalariga alohida e'tibor qaratish zarur.[2]

Ta'limda AKTni muvaffaqiyatli joriy etish uchun pedagogik kadrlarni muntazam ravishda malakasini oshirish, zamonaviy texnologiyalar bilan tanishtirish va ularni qo'llashga o'rgatish zarur. Shuningdek, ta'lim dasturlarini AKTga moslashtirish, interaktiv va multimediya materiallarini yaratish va ulardan samarali foydalanish bo'yicha metodik qo'llanmalar ishlab chiqish muhimdir. Bu jarayonlarda ta'lim muassasalari, davlat organlari va texnologiya kompaniyalari o'rtasida hamkorlikni rivojlantirish katta ahamiyatga ega. Kelajakda ta'limda AKTning roli yanada oshishi kutilmoqda. Sun'iy intellekt, virtual va kengaytirilgan haqiqat, katta ma'lumotlar tahlili kabi ilg'or texnologiyalar ta'lim jarayonini yanada individualizatsiyalash va interaktiv qilish imkonini beradi. Bu esa o'quvchilarning bilim olish jarayonini yanada samarali, qiziqarli va natijali qilishga xizmat qiladi. Shuningdek, global ta'lim maydonida raqamli texnologiyalar yordamida o'quvchilar va o'qituvchilar o'rtasidagi aloqalar kuchayadi, bilimlar va tajribalar almashinuvi yanada kengayadi.[3]

Xulosa: Xulosa qilib aytganda, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari ta'lim jarayonining ajralmas qismiga aylangan bo'lib, ular ta'lim sifatini oshirish, o'quvchilar va o'qituvchilar uchun qulay sharoitlar yaratish, shuningdek, ta'lim jarayonini innovatsion yo'nalishda rivojlantirish imkonini beradi. AKTdan samarali foydalanish orqali ta'lim tizimi zamonaviy, raqobatbardosh va xalqaro standartlarga mos keladigan darajaga ko'tarilishi mumkin. Shu sababli, ta'limda AKTni joriy etish va rivojlantirishga doimiy e'tibor qaratish zarur. Bu esa kelajak avlodning bilimli, malakali va raqamli dunyoga tayyor bo'lishida muhim omil bo'lib xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Abduraximov S. Ta'limda AKTdan foydalanish: innovatsion pedagogik yondashuvlar. Toshkent, "Ilm-Ziyo" nashriyoti, 2024. – 180 b.
2. Rasulov R.O., Sayfuddinova Sh. Ta'limda raqamli va innovatsion texnologiyalarning o'rni. Toshkent, "Fan va Texnologiya" nashriyoti, 2023. – 150 b.
3. Islomov D. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari yordamida ta'lim jarayonini samarali tashkil etish. Toshkent, "O'qituvchi" nashriyoti, 2022. – 200 b.
4. Karimova N. Zamonaviy ta'limda AKTning qo'llanilishi va istiqbollari. Toshkent, "Ma'rifat" nashriyoti, 2021. – 175 b.
5. Tursunov A. Elektron ta'lim tizimlarining o'quv jarayonidagi roli. Toshkent, "Texnologiya" nashriyoti, 2023. – 160 b.
6. Qodirov M. Ta'limda interaktiv texnologiyalar va ularning samaradorligi. Toshkent, "Innovatsiya" nashriyoti, 2022. – 210 b.
7. Sobirova L. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari yordamida ta'limni modernizatsiya qilish. Toshkent, "Ilm-fan" nashriyoti, 2021. – 185 b.